

ČEŠTINA NA ŠANGHAJSKÉ UNIVERZITĚ MEZINÁRODNÍCH STUDIÍ

Jednota, rozhled a akademická znamenitost. Tato tři hesla charakterizují Šanghajskou univerzitu mezinárodních studií (*Shanghai International Studies University*, dále jen SISU), mezinárodně uznávanou vzdělávací instituci, která se se svou specializací na výuku cizích jazyků řadí k nejlepším v Čínské lidové republice. SISU v současné době nabízí studium více než 30 světových jazyků, k nimž od září 2018 patří i čeština. Čtyřletý bakalářský program Bohemistika je vyučován na Fakultě ruských a euroasijských studií, jedné ze zakladatelských fakult univerzity v roce 1949. Z původního názvu Fakulta ruského jazyka a literatury vyplývá, že jediným vyučovaným jazykem byla několik let ruština. Další jazyky byly přidány později, často jako reakce na rozvíjející se politicko-ekonomické vztahy Číny a zbytku světa. Ukrajinština se stala studijním oborem v roce 2008, maďarština v roce 2016, polština, uzbečtina a kazaština v roce 2017. Z povinně volitelných předmětů si studenti mohou vybrat např. běloruštinu či srbštinu. Uznání a prestiž fakulta získala nejen díky mezinárodní spolupráci se zahraničními vzdělávacími organizacemi, v současné době je to více než 20 institucí (např. *Moskevská státní jazyková univerzita, Univerzita Szeged, Poznaňská univerzita Adama Mickiewicze* aj.), ale také díky silné účasti zahraničních lektorů, již na SISU dlouhodobě působí.

Plán otevřít nově akreditovaný obor Bohemistika se zrodil v roce 2017 a spočíval v nalezení vhodné partnerské univerzity v České republice. Tou se stala Karlova univerzita, SISU však i nadále usiluje o součinnost také s Masarykovou univerzitou v Brně. Do prvního ročníku bylo v akademickém roce 2018/2019 přijato patnáct studentů tři chlapci a dvanáct dívek. Absolventi středních škol nevolí studijní obory podle osobních zájmů a preferencí, jako je tomu například v Česku. Prim v Číně hraje výběr univerzity, studijní obor je až na druhém místě. Běžně se stává, že se studenti nedostanou na jimi zvolený obor (v případě SISU je nejpoblíbenější studium angličtiny, němčiny, španělštiny či japonštiny), často je tomu tak z kapacitních důvodů (například angličtina se otevírá každoročně, vždy dvě třídy po 24 studentech, a přijati jsou jen studenti s nejlepšími výsledky ze střední školy), a pokud chtějí studovat na SISU, akceptují univerzitou přidělený obor. Více než polovina studentů tak nedokázala uvést důvod, proč si zvolili právě český jazyk, a o České republice až na výjimky nevěděli nic. Během prvních týdnů výuky si však studenti češtinu oblíbili a do studia nyní vkládají maximální úsilí.

Hodinová dotace na výuku českého jazyka je v prvním ročníku 16 vyučovacími hodinami (45 min/1 vyučovací hodina, učí se vždy v 90minutových blocích), z toho 2 hodiny jsou určeny výuce českých reálií v anglickém jazyce. Podle plánů bude ve druhém ročníku 22 hodin češtiny, z nichž 4 lekce budou věnovány výuce poslechu a 4 lekce nácviku čtení. Třetí ročník studenti absolvuji v České republice a závěrečný rok studia bude věnován psaní závěrečné práce. Vedle češtiny mají studenti další povinné předměty — angličtinu, historii, informatiku a tělesnou výchovu. Využití českého lektora jako rodilého mluvčího v hodinách je relativně nízké, neboť jeho pracovní úvazek čítá pouze 6 hodin, včetně výuky reálií. Zbylé lekce češtiny vede čínská učitelka, absolventka bakalářského programu českého jazyka na *Pekingské univerzitě zahraničních studií* z roku 2013, jež po promoci vyučovala angličtinu. Úkolem českého lektora je tak

pomoci zlepšit její jazykovou úroveň a poskytovat jí metodickou podporu ve výuce, což nepatrně přispívá ke zkvalitňování jejích lekcí. Z náslechnů bylo zjištěno, že čínská lektorka ve svých hodinách mluví česky minimálně. Pozdravy, instrukce, základní otázky jsou v mateřském jazyce a čeština je paradoxně více slyšet ze strany studentů. Uplatňovanou metodou je metoda gramaticko-překladová. Lektorka často hovoří o struktuře a pravidlech jazyka a zcela opomíjí jeho praktické používání. To způsobuje, že studenti znají jazyk teoreticky, mají poměrně dobrou pasivní slovní zásobu (nové lexikum se učí po dobu povinných 30 minut před začátkem lekce a samostatně si předříkávají slovíčka, každý v jiném pořadí a v jiném tempu, tudíž ve třídě vládne drobný chaos), avšak v běžné komunikaci nejsou schopni získané znalosti použít. Iniciativou českého lektora jsou pravidelné páteční testy, jejichž výsledky jsou započítávány do celkového hodnocení na konci semestru, což studenty motivuje k pravidelnému studiu nejen lexika, ale i gramatiky.

Bohemistika na SISU je velmi podporována ze strany České republiky. V říjnu 2018 přijeli na univerzitu zástupci Ústavu jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy a s cílem pomoci zlepšit kvalitu výuky jí věnovali několik učebnic češtiny jako cizího jazyka. V listopadu téhož roku se studenti setkali s první dámou Ivanou Zemanovou, která univerzitu navštívila a darovala studentům nejen výukové materiály, ale i knihy o Česku a jiné odborné publikace a díky které se prohloubil zájem studentů o jazyk a naši republiku. Podpory se SISU dostalo i ze strany Generálního konzulátu České republiky v Šanghaji, a to zakoupením učebnic Basic Czech II a III a Češtiny expres II a III pro každého studenta, jež byly slavnostně předány během vánoční besídky. Studenti jsou rovněž zváni na akce pořádané Generálním konzulátem (oslavy 100. výročí od založení Československa, vernisáž Alfonse Muchy aj.), což jim umožňuje dostávat se více do kontaktu s češtinou a poznávat českou kulturu nad rámec univerzity.

Pavλίna Vondráčková